

Allt färre deltar i regionalvalen

Det har nyligen varit val i de autonoma regionerna i landet. NfN besökte Puerto Cabezas, huvudort i Norra Autonoma Atlantkustregionen (RAAN), tre månader före valen, för att direkt känna av det politiska klimatet innan valen.

Invånarna i de autonoma regionerna i Nicaragua har i mars 2006 än en gång chansen att utöva det som allmänt anses vara ett av de viktigaste elementen i en demokrati: att kunna rösta fram de personer som under en period kommer att representera dem i de två regionala råden. Ett råd har säte i Puerto Cabezas (Bilwi) och ett i Bluefields. Varje råd består av 45 ledamöter. Åtta partier, sex nationella och två regionala, deltar i valen och dessa har tillsammans 720 kandidater som ställer upp. Högsta valrådets ordförande uppskattar antalet väljare i de två regionerna till 211 197 personer och dessa kommer att rösta i 425 vallokaler. Sedan 1990 har det varit val fyra gånger till dessa regionala råd och de genomförs vart fjärde år.

Lugn råder

Vid första anblick verkar allt lugnt. Medborgarna utövar sina dagliga sysslor för att överleva, precis som vanligt. Man kan knappt urskilja de stora partiernas (FSLN, Yatama och PLC) kampanjlokaler. En flagga eller en skylt är den enda propagandan. Invånarna pratar om sina vardagsproblem: om fattigdomen, om drogerna och brottsligheten och andra allmänna problem som drabbat det stora flertalet. Nästan ingen talar om det kommande valet

Det regionala rådet för norra Atlantkusten, RAAN, har sitt säte i Puerto Cabezas (Bilwi).

eller om kandidaterna, förutom kandidaterna själva och deras mest hängivna anhängare.

Allt färre röstar i valet

Procentandelen av de röstberättigade på Atlantkusten som inte röstat har varit uppåtgående. Enligt Lina Gradys, chef för den enskilda organisationen Ipade:s (*Instituto para el Desarrollo y la Democracia*) kontor i Bilwi, avstod 21 procent från att rösta i valen 1990. 1994 hade siffran stigit till 26 procent, 1998 var den 51 procent och 2002 61 procent. Man befärar att upp emot 65 procent av de röstberättigade i valet 2006 kommer att ligga hemma på sofflocket. Det finns flera hypoteser om orsakerna till denna utveckling. Ett stort problem har varit att många inte funnits med i röstlängden på orten där man bor, man kanske

har flyttat och inte förstått att man fortfarande står medtagen i röstlängden på den tidigare bostadsorten. Högsta valrådet erkänner att det är ett stort problem att röstlängderna inte är aktualiserade.

Enligt Högsta valrådets ordförande Roberto Rivas genomfördes en verifikation av röstlängden på Atlantkusten för ett par månader sedan, men resultatet var uselt. Endast en tredjedel av personerna upptagna i röstlängden brydde sig om att kontrollera att de verkligen står medtagna på listan i vallokalen närmast hemmet. Ipade uppskattar deltagande i verifikationen till ännu lägre: i de 107 vallokaler som man kontrollerade handlade det endast om 13 procent i städerna och 41 procent i de rurala områdena.

Ledare för organisationer i det civila samhället hävdar att kandidaterna ger många löf-

Atlantkustens historia

→ hade hand om administrationen av reservatet. Inte sällan användes våld för att uppehålla auktoriteten.

Den nya "ockupationsmakten" och regeringsfunktionärerna frantog många ursprungsgrupper, såväl indianer som kreoler, både jord och boskap. Indianbefolkningens traditionella sätt att äga och bruka jorden och naturresurserna blev kraftigt kringskurna.

Harrison-Altamirano fördraget

Resultatet av detta fördrag år 1906 var att Storbritannien än en gång erkände Nicaraguas suveränitet över *La Moskitia*.

Men något än viktigare var att avtalet även erkände indianernas och kreolernas rätt till mark och härmed gavs de laglig tillgång till jordområden. Ofta fick dessa grupper stöd av mo-

ravia-pastorer. Detta fördrag är historiskt eftersom det är det enda i Kari-bien som någonsin erkänt indianernas och kreolernas rättigheter över marken.

1930-1980

United Fruit Companys monopol på den nicaraguanska Atlantkusten, som var uppbackat militärt av nordamerikanska infanteritruupper, blev en av de

på Atlantkusten

ten under valkampanjerna, löften som man sedan inte håller. Efter valen till de regionala råden 2002 föllde Miriam Hooker, ordförande för *Centro de Derechos Humanos Ciudadanos y Autónomos* (CEDEHCA), följande kommentar:

– Vi atlantkustbor är trötta på de löften som ges under valkampanjerna av centralregeringen och dess institutioner, löften som dessutom inte svarar upp mot de verkliga behov som finns bland befolkningen här.

Medarbetarna på Ipade hävdar till och med att kandidaterna inte har programförslag för att lösa befolkningens största problem. Ett problem är till exempel att vägarna förstörs varje år av regnen, vilket fördirar alla produkter. Befolkningen strejkar och mobiliserar för att centralregeringen ska agera, men presidenten skickar bara dit en minister som lovar en massa som man sedan inte håller. Atlantkustbefolkningen är utled på denna situation. Regeringens utvecklingsplan och den så omtalade *Plan Puebla Panama*, som det var sagt skulle bidra till en utveckling av regionerna, har inte synt till. Däremot fortsätter exploateringen av naturrikedomarna som finns i området.

Frivilliga valobservatörer

Lina Gradys på Ipade berättar att de håller på att utbilda 250 frivilliga valobservatörer i de två autonoma regionerna. Dessa är framför allt ledarfigurer och universitetsstudenter. Hela valinstitutionen har befunnit sig i en intern kris och det har varit så illa att man till och med undrat om valen skulle kunna genomföras. Denna osäkerhet har naturligtvis inverkat negativt på det politiska klimatet i regionerna och på de organisationer som förbereder sig inför en valobservation. Ipade har dessutom tänkt kräva att kandidaterna kommer fram med sin programförklaring. Segrarna kommer sedan att

ställas mot väggen under sin mandatperiod, för att se hur de uppfyller löfena.

FSLN genomförde sina interna val av kandidater under augusti. Alla som ville kunde delta och man gjorde propaganda via högtalarbilar för att befolkningen skulle gå och rösta. Yatama hade en mer intern process. Inom PLC fanns en del konflikter eftersom en av kandidaterna var Gustavo Medina, som redan i dag är rådsmedlem och vill bli omvald. Vissa grupper inom partiet opponerade sig mot detta.

De kandidater som allra mest omnämns är: Carlos Alemán, Carlos González, Reynaldo Francis, Rigoberto González, Gustavo Medina, före detta borgmästaren Guillermo Espinoza och David Vallejos.

Röstlängden är inte aktuell

Som redan nämnts är ett av de största problemen den oaktualiserade röstlängden. Till det som beskrevs ovan, kan tilläggas att många personer som avlidit fortfarande finns med i denna. Flera politiska partier, bland annat APRE och de som består av ursprungsbefolkning, befarar att FSLN och PLC planerar oegentligheter genom att tillåta ”den galna rätan”-metoden, som betyder att röstberättigade drar från vallokal till vallokal för att hitta sig själva i en röstlängd. Detta fenomen bidrog i senaste valet till det stora icke-deltagandet. Folk ger upp, man går hem utan att ha röstat.

ALN-PC (*Alianza Liberal Nicaragüense-Partido Conservador*) menar att mer än 30 procent av personerna i röstlängden inte finns i regionerna för tillfället.

– 32 procent finns inte bland oss. Vi vet inte om de har avlidit eller har emigrerat från regionerna, säger Salvador Talavera, ordförande för PRN (*Partido de la Resistencia*, före detta *contras*) som har allierat sig med ALN-PC och

kapitel. FSLN erkänner i dag att man handlade fel, att man inte kände till befolkningens levnadsvillkor och traditioner. Tusentals indianer blev tvångsflyttade och bortkörda från sin kommunala mark. Detta bidrog till en stor emigration, speciellt till Honduras, men också till att det var enkelt för *contras* att rekrytera motståndskämpar i kampen mot regeringen i Managua.

RAAN/RAAS

- **Invånare** (år 2000): 566 393 (RAAN 243 549 och RAAS 322 844)
- **Territorium**: 45,8 procent av Nicaragua
- **Analfabetism**: 31,4 procent (högre i rurala områden och för kvinnor) enligt INEC
- **Medelutbildning**: 2,1 år på landsbygden
- **Extrem fattigdom**: 41,3 procent
- **Tillgång till dricksvatten**: 19,7 procent
- **Medellivslängd**: 65,8 (hela landet: 68 år)
- **Ursprungsgrupper**: miskitos (18,04 procent), mayangnas (2,45 procent) och ramos (0,32 procent)
- **Etniska grupper**: kreoler (6,22 procent), garifonas (0,43 procent) och mestiser (72,54 procent)
- **Naturresurser**: skog, fiske och gruvor (guld och silver)

alliansens kampanjchef i de autonoma regionerna.

Gradys hävdar dessutom att 19 procent av den röstberättigade befolkningen inte har sina identitetskort och därför inte kommer att kunna rösta i dessa val. Roberto Rivas uppskattar denna siffra till 20 procent

Hur utgången av valen blir och befolkningens framtid, ligger varken i de fagra löften kandidaterna ger eller om man agerar som galna rättor: den ligger endast i Atlantkustbefolkningens egna händer. Det gäller att analysera partiprogrammen och ta ett väl övervägt beslut när man röstar istället för att blint lyda partikommandon. Och efter valen bygga upp ett socialt block som verkligen kämpar för en bättre framtid, för att komma ur fattigdomen, dra sig ur narkotikamaffians inflytelsefär för att kunna odla sina rika traditioner och den kultur som i dag, liksom naturresurserna, håller på att tas ifrån dem.

Text och foto: **Erich Chavarría U.**
Översättning: Berit Svensson H.

viktigaste ekonomiska enklaverna i hela Centralamerika.

Under 1960- och 1970-talens Somozadiktatur försökte staten sig på en modernisering av samhällena på den karibiska kusten som varit utan motstycke, genom utveckling av jordbruksindustri, boskapskötsel, skogsbruk och fiske.

Revolutionen 1979 blev för många indiagrupper inledningen till ett svart

Men det var även under den sandinistiska regeringen som Atlantkusten till slut, 1987, fick sin efterlängtrade autonomistadga, trots att denna autonomi i praktiken fortfarande är en dröm. Befolkningen har i alla fall i dag ett instrument: en lag att försvara och se till att den följs.

Erich Chavarría U.
Översättning, bearbetning: Berit Svensson H.

SOME RIGHTS RESERVED

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/